

ΜΙΑ ΝΥΧΤΑ ΣΤΟΥΣ ΑΙΩΝΕΣ

Στη Βηθλεέμ, στη μικρή πολιτεία της Ιουδαίας, κάτω στην Παλαιστίνη, απλώνεται μονότονα και βαρειά η πούχια της χειμωνιάτικης βραδιάς. Κάπου - κάπου, το αργόχρυσο φεγγάρι ξετρυπώνει μέσ' απ' τ' αργόσυρτα σύννεφα και καθρεφτίζεται στο παγωμένο χιόνι.

Στο δάθος, κοντά στους πρόποδες του βουνού, σε μια γωνιά απόμερη που μαλακώνει λίγο η ορμή του μανιασμένου βοριά, κοιμούνται τυλιγμένοι μέσ' τις βαριές τις κάπες τους οι ποιμένες, τριγύρω απ' την αναμμένη φωτιά, που κάθε τόσο ξεπροβάλλει τις πύρινες γλώσσες της, αναγελώντας το υμνό κρύο, που ζητάει να ηπρουλιάσει ό,τι βρει μπροστά του. Παντού κυριαρχεί θατιά σιγή.

Ολούθε βασιλεύει η χειμωνιάτικη νέκρα, κι η Βηθλεέμ βρίσκεται θουπηγμένη μέσ' στο βαθύ της λήθαργο.

Είναι νύχτα. Μια νύχτα χειμωνιάτικη του Δεκέμβρη. Μια διάφορη νύχτα, που ξεχωρίζει απ' τις άλλες στο μαύρο ντυσίμό της, και που η σιλουέττα της σκορπάει μια αλλόκοτη προσμονή, μια μαγική αναμονή, που εξουσιάζει τη νύχτα τούτη. Κοντεύει μεσάνυχτα...

Άξαφνα, σε μια στιγμή, μέσ' τη νέκρα της νύχτας και στο βαθύ σκοτάδι, φαίνεται στον ουρανό το σκεπασμένο απ' τα πυκνά τα σύννεφα, τούφες - τούφες σαν θαμπάκι, ένα μεγάλο λαμπρό αστέρι. Μια ουράνια μουσική ακούγεται από ουράνιο αγγελικό ψαλμό, που μοιάζει σαν άγγελμα χαρμόσυνο, μήνυμα χαρούμενο σταλμένο απ' τα ουράνια στη γη: «Δόξα εν υψίστοις Θεώ και επί γης ειρήνη...»

Τι συμβαίνει άραγε μέσα σε τούτη τη σπηλιά της Βηθλεέμ, που την τριγυρίζουνε τόσο παράξενα φαι-

Συνέχεια στή 4η σελίδα

ΑΙΜΟΔΟΣΙΑ: Γνωστά και ξεχασμένα

Πριν από το δελτίο ειδήσεων κάθε βράδυ στην Τηλεόραση, ακούμε μια ανακοίνωση του Υπουργείου Υγείας, που μας καλεί να δώσουμε αίμα σε κινητό συνεργείο αιμοληψίας. Άραγε, αυτό το καθημερινό μήνυμα, μας έχει ευαισθητοποιήσει, μας έχει αγγίξει, ή το συνηθίσαμε και απλώς περιμένουμε να το πει η εκφωνήτρια γρήγορα και έτσι, χωρίς να μας προβληματίζει καθόλου και ανενόχλητοι να δούμε τα ενδιαφέροντα νέα της ημέρας.

Κάθε χρόνο, για τις ανάγκες της χώρας μας, χρειάζονται 450.000 φιάλες αίματος. Για τις μεταγίσεις στα παιδιά με μεσογειακή αναιμία, για τις εγχειρήσεις (κυρίως τις μεγάλες) και άλλες παθολογικές καταστάσεις. Πού βρίσκεται αυτό το αίμα; Ξέρουμε πολύ καλά ότι, κανένα εργοστάσιο δεν μπορεί να φτιάξει το πολύτιμο αυτό υγρό. Μοναδική πηγή του είναι ο άνθρωπος. Δηλαδή, η εθελοντική προσφορά αίματος από τους υγιείς ανθρώπους. Και γεννάται το ερώτημα: Δίνουν οι Έλληνες αίμα για τις ανάγκες των ίδιων των Ελλήνων; Η απάντηση δυστυχώς είναι απογοητευτική. Η εθελοντική προσφορά αίματος στην Ελλάδα, βρίσκεται σε χαμηλό επίπεδο και καλύπτει μόνο το 14% των συνολικών αναγκών. Το μεγαλύτερο μέρος από το υπόλοιπο καλύπτεται από την προσφορά αίματος από τους συγγενείς των αρρώστων.

Βέβαια, και αυτή είναι προσφορά, αλλά «υπό πίεση», αφού πρέπει να βοηθήσουν τον συγγενή, το φίλο ή τον γνωστό. Άλλη σημαντική πηγή αίματος είναι οι άνδρες (και γυναίκες) των ενόπλων δυνάμεων. Το υπόλοιπο αίμα το εισάγουμε από την Ελβετία έναντι αμοιβής. Οι

Ελβετοί —μisoί από μας σε πληθυσμό— υπερκαλύπτουν τις ανάγκες τους, και το περισσεύμα το εμπορεύονται πουλώντας το στο εξωτερικό. Απ' όλες τις χώρες της Ευρώπης, μόνο η Ελλάδα και η Πορτογαλία εισάγουμε αίμα από το εξωτερικό.

Οι Έλληνες δεν δίνουν αίμα. Ίσως από άγνοια, ίσως από προκατάληψη, ίσως από φόβο. Το πιθανότερο, από όλα μαζί.

Κάθε άνθρωπος με συνηθισμένη σωματική ανάπτυξη, έχει περίπου 5 λίτρα αίματος. Σε κάθε αιμοδοσία, παίρνουν από τον αιμοδότη 350 - 400 κυβικά εκατοστά (γραμμάρια) αίματος, δηλαδή 7—8% του όλου αίματος. Αυτή η αφαίρεση, καμιά απολύτως βλάβη ή επίδραση δεν επιφέρει στον οργανισμό. Ο οργανισμός αναπληρώνει το αίμα αυτό ταχύτατα. Ας μη ξεχνάμε ότι το αίμα (τα ερυθρά αιμοσφαίρια που ενδιαιτούν) ζουν μόνο 120 ημέρες και ύστερα καταστρέφονται. Αυτά που καταστρέφονται, τα αναπληρώνει με νέα παραγωγή ο μυελός των οστών. Αυτό σημαίνει ότι ο οργανισμός παράγει νέο αίμα και ότι κάθε 120 ημέρες (4 μήνες) αντικαθίσταται όλο το αίμα του ανθρώπου. Με άλλα λόγια, ο οργανισμός με φυσιολογικές συνθήκες παράγει κάθε χρόνο 15 λίτρα αίματος. Αν όμως χρειασθεί, έχει την ικανότητα ο μυελός των οστών να αυξήσει την ημερήσια παραγωγή κατά 100—800%. Έτσι, το

να δώσει ένας αίμα 1-3 φορές το χρόνο, είναι «αμελητέα ποσότητα» γι' αυτόν, ενώ σημαντική για τους άλλους.

Αιμοδότης μπορεί να γίνει κάθε υγιής άνθρωπος (γυναίκα ή άνδρας), ηλικίας 19—60 ετών, αφού πρώτα εξεταστεί ιατρικώς. Εξυπακούεται ότι στο αίμα που παίρνουν γίνονται εργαστηριακές εξετάσεις για ηπατίτιδα, σύφιλη, έιντζ. Έτσι και ο αιμοδότης θα πληροφορηθεί αν π.χ. είναι φορέας του ιού της ηπατίτιδας, και αυτός που θα μεταγγισθεί προστατεύεται, αφού αποκαλείται να πάρει αίμα με ηπατίτιδα κλπ. Και μια χρήσιμη πληροφορία: Ο πόνος σε κάθε αιμοληψία είναι ανεπαίσθητος, όσο μιάς ενδοφλέβιας ένεσης (μικρός και στιγμιαίος) και η διάρκεια της αιμοληψίας λίγα λεπτά.

Στη χώρα μας υπάρχουν τουλάχιστον 4 εκατομμύρια άνθρωποι, ικανοί για αιμοδοσία. Αν 1 στους 10 ανθρώπους έδινε αίμα μια φορά το χρόνο, ή αν 2 στους 10 έδιναν μία φορά αίμα κάθε 2 χρόνια, τότε η Ελλάδα θα ήταν αυτάρκης σε αίμα, και δεν θα κάναμε εισαγωγή.

Η θέση του καθενός μας στο σύνολο των παραπάνω αριθμών είναι σημαντική. Δίνοντας αίμα, προσφέρουμε πολλά για τον συγγενή, το φίλο, τον εαυτό μας, τα συνάνθρωπο.

Π. ΒΛΑΧΟΣ

ΕΝΑΣ ΖΩΓΡΑΦΟΣ ΜΕΤΑΞΥ ΜΑΣ

Είχα την ευκαιρία παλιότερα, αλλά ιδιαίτερα τελευταία να θανατώσω αρκετούς ζωγραφικούς πίνακες του σπουδαίου μας ζωγράφου Χρήστου Γ. Τσέλιου. Φλέβα καλλιτεχνική και έμφυτο ταλέντο στη ζωγραφική. Και βέβαια η κληρονομικότητα εδώ έχει το λόγο της. Το πηγάδι, γνήσιο ταλέντο στη ζωγραφική του Γεωργίου Τσέλιου αποτέλεσε το πρώτο έργο για το νεαρό τότε Χρήστο. Παράλληλα με την κληρονομική καταβολή ο θανασμός στο ταλέντο του πατέρα τον τον έσπρωξε να ασχοληθεί με τη ζωγραφική σωστά, ενεργά, ολοκληρωμένα. Σήμερα ο Χρήστος είναι ένας αξιόλογος ταλαντούχος ζωγράφος.

Δεν είμαι κριτικός τέχνης και δεν θέλω —και δεν νομίζω ότι μπορώ— να κάνω κριτική. Αυτό όμως που μου σαν απλός θεατής και θαυμαστής ενός έργου τέχνης. Μπορώ να πω αν ένας ζωγραφικός πίνακας με συγκινεί, μου αρέσει, μου προκαλεί κάτι. Και αβίαστα λέω ότι τα έργα του Χ. Τσέλιου συγκινούν, αρέσουν και γεμίζουν την ψυχή.

Τα θέματά του είναι από τα υπέροχα Ελληνικά τοιαύτα, ή από σκηνές της απλής καθημερινής ζωής. Ακόμα και μέσα από σηματοδοτικά ιστορικά γεγονότα της φυλής μας. Σε όλα τα θέματα αυτά ο Χρήστος βάζει τη δική του σφραγίδα με την τέχνη του, τη φαντασία του, τη δεξιοτεχνία του και έτσι ένα τοπίο απλό ή μια σκηνή συνηθισμένη αποκτά έκφραση, αμεσότητα και ζεστασιά σ' όποιον το απολαμβάνει. Έ-

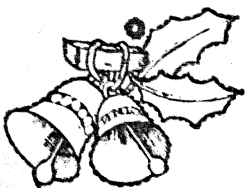
Συνέχεια στή 4η σελίδα

ΑΝΑΜΕΤΑΔΟΤΗΣ Τ.Υ.

Στη θέση Αγ. Γεώργιος, της γειτονικής Αράχωβας, τοποθετήθηκε η κεραία κι έγινε η σχετική υποδομή, από την ΕΡΤ—2 ώστε το δεύτερο τρίμηνο του '87, καθώς μας πληροφορήσαν, να τοποθετηθεί αναμεταδότης για την λήψη εικόνας στα χωριά της περιοχής μας.

Ο Σύλλογός μας και οι Σύλλογοι των γειτονικών χωριών, θα συνεχίσουν τις προσπάθειές τους για την τοποθέτηση αναμεταδότη από την ΕΡΤ—1 για τη βελτίωση της εικόνας στην περιοχή μας.

Η ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΜΑΣ
ΣΑΣ ΕΥΧΕΤΑΙ
ΚΑΛΑ
ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ

Κοινωνική Ζωή

ΓΕΝΝΗΣΕΙΣ

- Η κυρία Ευθυμία Κων(ν)ου Παπακώστα, γέννησε κοριτσάκι.
- Η κυρία Αγλαΐα Γερασ. Μπιθκοπούκη (το γένος Ι. Σαλτού) γέννησε αγοράκι.
- Η κυρία Χρυσούλα Νικολάου Μπαλαφούτα, γέννησε κοριτσάκι.
- Η κυρία Σαπφώ Αποστ. Τσιτσιμπέλη, γέννησε αγοράκι. Ευχόμαστε να τους ζήσουν.

ΔΙΟΡΘΩΣΗ

Στο προηγούμενο φύλλο του ΝΕΧΩΡΙΤΗ, από λάθος γράφτηκε ότι η κυρία Αικατερίνη Ν. Σκεπαρινά γέννησε κοριτσάκι, αντί του αρσενικού αγοράκι. Διορθώνουμε το λάθος μας και ζητάμε, ειλικρινά, συγγνώμη.

ΒΑΠΤΙΣΕΙΣ

- Στο χωριό ο κ. Δημήτριος Λαζοδήμος βάπτισε το αγοράκι της Βούλας Χρ. Κανέλλου και το ονόμασε Χρήστο.
- Στους γονείς ευχόμαστε να ζήσει το καινούργιο όνομα, στον ανάδοχο πάντα άξιος.

ΑΡΡΑΒΩΝΕΣ

- Η δίδα Χάιδω Κων(ν)ου Μάλλιου και ο κ. Μάκης Δενδρινός έδωκαν αμοιβαία υπόσχεση γάμου.
- Ο κ. Δημήτριος Γ. Λαζοδήμος και η δ. Ελένη Ευαγ. Μαρούδα, έδωκαν αμοιβαία υπόσχεση γάμου.
- Η δ. Μαρία Αθανασίου Καλαθά και ο κ. Νικηφόρος Μανθόπουλος έδωκαν αμοιβαία υπόσχεση γάμου.
- Ο κ. Αντώνιος Δημ. Φλέγκας και η δ. Αμαλία Πάντου έδωκαν αμοιβαία υπόσχεση γάμου. Ευχόμαστε καλά στέφανα.

ΓΑΜΟΙ

- Στην Αθήνα παντρεύτηκε η δίδα Βασιλική Ρηγάτου με τον κ. Βασ. Κάρνο.
- Στην Αμερική παντρεύτηκε η δίδα Μαρία Γεωργ. Τσιτσιμπέλη με τον κ. Ρόμπερτ Κάλλαχαν. Ευχόμαστε να ζήσουν.

ΘΑΝΑΤΟΣ

- Πέθανε στην Αθήνα και κηδεύτηκε στο χωριό ο Απόστολος Κων. Καραγιάννης.

ΔΙΟΡΙΣΜΟΙ

- Η Όλγα Παντ. Παπαχρήστου διορίστηκε στο Τζάνειο Νοσοκομείο Πειραιά.
- Η κυρία Βασιλική Κάρνου, το γένος Μιχ. Ρηγάτου, διορίστηκε στο Τζάνειο Νοσοκομείο Πειραιά. Τους ευχόμαστε καλή σταδιοδρομία.

ΠΡΟΑΓΩΓΕΣ

- Ο Απόστολος Νικ. Τσιτσιμπέλης τοποθετήθηκε Διευθυντής Καταστημάτων και εργασιών

εσωτερικού της Τράπεζας Κρήτης.

Του ευχόμαστε και ανώτερα.

ΜΕΤΑΘΕΣΗ

- Ο κ. Γεράσιμος Παντ. Παπαχρήστου και η σύζυγός του Βασιλική, υπάλληλοι της Τράπεζας Κρήτης, μετατέθηκαν κι εγκαταστάθηκαν, μόνιμα πλέον, στο Αγρίνιο.

ΣΤΡΑΤΕΥΜΕΝΟΙ

- Παρουσιάστηκε να υπηρετήσει τη στρατιωτική του θητεία ο Χρήστος Νικ. Πατερέκας.

ΕΓΧΕΣ

Ο Πρόεδρος της Κοινότητας κ. Σωτήριος Χολέβας και το Κοινοτικό Συμβούλιο εύχονται σε όλους τους χωριανούς, και τους φίλους του χωριού μας, Χρόνια Πολλά, για όλες τις γιορτές, και ευτυχισμένο και δημιουργικό το 1987.

ΝΕΑ

ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ ΜΑΣ

- Από το Υπουργείο Χωροταξίας, Οικισμού και Περιβάλλοντος, η Κοινότητά μας, με ενέργειες του κ. Αλεξ. Φλώρου, επιχορηγήθηκε με το ποσό των 300.000 δρχ.
- Στο Δημοτικό Σχολείο του χωριού μας, πραγματοποιήθηκαν εργασίες στις τουαλέτες, καθώς και εργασίες περιφράξης του προαυλίου χώρου του Σχολείου.

ΠΑΡΑΚΛΗΣΗ ΓΙΑ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ

Παρακαλούμε τα μέλη του Συλλόγου μας, τους Νεχωρίτες όπου κι αν διαμένουν, να μας τηλεφωνούν (τηλ. 76.55.916 — 76.45.280) και να μας ενημερώνουν για κοινωνικά θέματα και για πιθανή αλλαγή της διεύθυνσης κατοικίας τους.

Δεν είναι δυνατόν να είμαστε πλήρως ενημερωμένοι και στο χρόνο που πρέπει για τα κοινωνικά θέματα.

Έτσι θα λείψουν και τα μικροπαράπονα που κάπου - κάπου ακούγονται.

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΑΝΑΓΝΩΣΤΕΣ ΤΟΥ «ΝΕΧΩΡΙΤΗ»

‘Ακουσε, αναγνώστα μου, και δώσε σημασία, στο «ΝΕΧΩΡΙΤΗ» να γραφτείς, μην κάνεις οικονομία.

Συνδρομητής του τακτικού γράψου και μη διστάσεις και κάθε τόσο σπίτι σου τα νέα θα διαβάζεις.

Στήλες για όλους χρήσιμες, και θέματα θερησκειας. Αν έχουμε προβλήματα μας δίνει οδηγίες.

ΚΩΣΤΑΣ ΛΙΑΖΗΣ

Αναζητώντας

Πόση συγκίνηση, αλήθεια, ένωσα όταν πρωτάκουσα την ιστορία του Γκιώνη. Τότε ήμουν παιδί. Ή συντριβή του οξύθυμου Δήμου και οι τύψεις του μετά τη φοβερή του πράξη — να σκοτώσει τον άτυχο αδελφό του Γκιώνη — με είχαν συγκλονίσει. Ή κακιά ώρα, ο καταραμένος θυμός της στιγμής έφεραν τό κακό. Και μόλις είδε ο Δήμος τί έκανε, έψαξε να βρει τρόπο να ξελιεωθεί. Γνωστή ή ιστορία του Γκιώνη:

Ήταν δυο αδελφια αγαπημένα, ο Δήμος και ο Γκιώνης. Κάποτε μάλωσαν και πάνω στο θυμό του ο Δήμος σκότωσε τον αδελφό του. Μάλις κατάλαβε τί έκανε, μόλις είδε ότι έχασε τον αγαπημένο του αδελφό από τα ίδια του τα χέρια, ξέσπασε σε θρήνο και κλάμα. Άσταμάτητα άρχισε να τον φωνάζει προφέροντας συνεχώς το όνομά του, Γκιώνη, Γκιώνη! Ο Θεός τον λυπήθηκε για τη συντριβή του και τη μεταμέλειά του, άκουσε την παράκλησή του και τον μεταμόρφωσε σε πουλί με μόνη την λαλιά και φροντίδα να ψάχνει και να αναζητάει τον Γκιώνη. Κι από την επίκληση αυτή, ο ίδιος πήρε το όνομα Γκιώνης.

Στό πλάσιμο της λαϊκής αυτής ιστορίας σημαντικό στοιχείο πρέπει να ήταν η λυπημένη επίκληση του Γκιώνη τα βράδια. Μιά επίκληση πάντα η ίδια, πάντα μονότονη και απαράλλαχτη. Χρόνια και χρόνια δεν έπεε μία νότα παραπάνω, δεν τραγουδούσε τίποτε διαφορετικό. Μονότονα και επίμονα και άνωφελα, η ίδια επίκληση: Γκιώνη, Γκιώνη. Ή ίδια κραυγή που ζητάει απάντηση και απάντηση δεν έρχεται. Αυτό τό επίμονο και συγχρόνως μονότονο ήτανε που έκανε τον Γκιώνη συμπαθή. Στο κάτω - κάτω, για τό έγκλημα του διάλεξε ο ίδιος μία τιμωρία που χρόνια τώρα την εκτίει. Έχασε την ανθρώπινη μορφή του και τριγυρνά, πουλί πιά, τις νύχτες και μόνο αυτές, και ακατάπαυστα γυρεύει τον άδικοχαμένο από τα χέρια του αδελφό. Έκείνος χάθηκε, άδικα, μία φορά. Έτσιτός τιμωρείται συνέχεια, χωρίς αναστολή, χωρίς έλεος, χωρίς προοπτική ούτε για χάρη, ούτε για μετρίασμό της ποινής. Μιάς ποινής βασανιστικής και χωρίς έλπιδα.

Αυτά τα συναισθήματα με κατείχαν εκείνα τα χρόνια, όταν άκουγα το θραδινό σύντροφο της άνοιξης και του καλοκαιριού. Ήπηνχε και κάτι άλλο που έδινε ξεχωριστή σημασία στην ιστορία. Κάτι που της έδινε αληθοφάνεια και αφαιρούσε αμφιβολίες. Ήταν τό μυστήριο γύρω απ' τη μορφή του Γκιώνη. Κα νένας δεν τον είχε δει πώς ήταν. Βέβαια, ήταν πουλί, αφού ζήτησε από τον Θεό να τον κάνει πουλί. Άλλά τί πουλί, μικρό, μεγάλο, άσχημο, όμορφο, πουλί που τρώει όπως όλα, που γεννάει αυγά και βγάζει πουλάκια; Ή ήταν κάτι άλλο, χωρίς τις συνηθισμένες ανάγκες των πουλιών; Μπορεί να ήταν κατάμαυρο, όπως θα ταίριαζε στο πένθος του. Κανείς δεν ήξερε. Και πώς να ξέρει, αφού νύχτα άρχιζε τό κλάμα του και νύχτα έξαφανιζόταν. Μόνο από ψηλά δένδρα έρχόταν η φωνή του και

πολλές φορές έφτανε μόνο ο μακρινός απόηχος. Αυτό τό «άόρατο» ήταν που δημιουργούσε τό μυστήριο και άφηνε την εντύπωση ότι ο Γκιώνης δεν ήταν ένα πουλί σαν και τ' άλλα. Αυτά όλα τότε. Τότε που ήμασταν παιδιά.

Τα χρόνια πέρασαν. Μαζί με άλλα πράγματα, χάθηκε από τη συντροφιά και ο Γκιώνης. Στην πόλη δεν ακούγεται. Δεν υπάρχει. Ίσως δεν περιμένει εκεί να βρει τον χαμένο του αδελφό. Προτιμάει τα δουνά, τον ελεύθερο χώρο, μακριά από θορύβους και πολυκαρμιά. Μοναχικός αυτός, τί ζητάει στην πολύδοξη πόλη! Έκει η θλιμμένη του κραυγή θά χανόταν. Θά την έπνιγαν οι λογής λογής θορύβοι. Προτιμάει την ήσυχη νύχτα, να τη διακόπτει μόνο ο λυπητερός τόνος της μονότονης φωνής του. Κι έτσι χάθηκε ο Γκιώνης.

Όταν κάποτε έρχεται στη θύμηση μαζί με παραστάσεις και φειγούρες από την παιδική ηλικία, τώρα που αυτή η ηλικία βρίσκεται μακριά μας, την ίδια πάντα σημασία έχει ο Γκιώνης. Ότε για μία στιγμή δεν άμφεβαλλα ότι ενσταρκώνει τη γνωστή ιστορία. Και τώρα συγκινά. Δύσκολο όμως να ειπωθεί, αν συγκινεί μόνο ο Γκιώνης, που συνεχώς ψάχνει η συγκινεί μαζί και τό δικό μας ψάξιμο. Τό νοερό. Όλο και κάτι χαμένο ψάχνει καθένας. Ένα χαμένο πρόσωπο, ένα χαμένο όνειρο, μία χαμένη εποχή. Όπως κι ο Γκιώνης ψάχνει μάταια, τό ίδιο κι εμείς μάταια. Δεν υπάρχει και για τους δυο απάντηση. Ή φωνή του Γκιώνη και τό δικό μας νοερό ψάξιμο μένουν αναπάντητα. Είναι πράγματι αναζήτηση χωρίς έλπιδα, χωρίς απάντηση; Ή έλπιδα, η προσμονή, η πίστη σε κάτι ακατόρθωτο, υπερφυσικό, δεν ήταν τάχα τα κίνητρα και τό στηρίγματα που έπλασαν αυτό τό μύθο; Γιατί στό μύθο του Γκιώνη υπάρχει η μοίρα του ανθρώπου, του ανθρώπου του αιώνιου αναζητητή, του έρευνητή, που προσμένει, που προσδοκά τό «μετά θάνατον», όπως ο Γκιώνης ζητάει απάντηση από ένα πεθαμένο.

Κάθε φορά που τον άκούω στις σπάνιες επιστροφές μου, με μελαγχολεί. Και φαίνεται όχι τόσο με τό δικό του δράμα, όσο με τις δικές μου αναμνήσεις. Και ενώ έτσι είχαν τό πράγμα, τα δοκίμασα μία τελευταία συγκίνηση και απογοήτευση μαζί.

Όπως πάντα, τό τελευταία χρόνια, πήγα ξανά στο χωριό. Τό πρώτο βράδυ, όπως πάντα, άκουσα τον Γκιώνη. Με συγκίνηση και λαχτάρα τον παρακολουθούσα. Τότε με ρώτησε κάποιος δίπλα μου και ενώ κοίταζα πρὸς τό μεγάλο πλάτανο απ' όπου έρχόταν η φωνή το φερωτοῦ αναζητητή: «Τόν Γκιώνη άκούεις;» και χωρίς να πάρει απάντηση, συνέχισε: «Τόν έχεις δει τον Γκιώνη;». Με ξάφνιασε, όχι η έρώτηση — την ίδια έρώτηση κάναμε και παιδιά και η απάντηση ήταν γνωστή πάντα για όλους: όχι. Κανείς τότε δεν είχε δει τον Γκιώνη, τον νυχτερινό μας σύντροφο. Έτσι και τώρα, η ίδια έρώτηση

θά είχε την ίδια απάντηση. Όμως αυτό που με ξάφνιασε, δεν ήταν η έρώτηση, αλλά η υποψία πώς η απάντηση θά ήταν άλλη. Όμως δεν μίλησα. Ό άλλος σίγουρος ότι θά μου άποκάλυπτε τό μεγάλο μυστικό, είπε:

«Έλα μαζί μου να τον δεις». Στην πρόσκληση αυτή ένωσα να χάνονται πολλά πράγματα. Σόρηγόταν ένα μυστήριο, κατάργεε ο μύθος χρόνων και γενεών. Ή σιγουριά της πρόσκλησης πρόδινε τό τέλος του θρύλου και των αναμνήσεων. Δεν άρνιθήκα. Θά 'ταν άνώφελο. Τό να άρνιθής να άντικρύσεις κάτι, που υπάρχει μπροστά σου, τό να άρνιθής την πραγματικότητα, είναι μάταιο. Γι' αυτό άκολούθησα μηχανικά.

Ήήγαμε πολλοί μαζί κάτω από τον μεγάλο Πλάτανο απ' όπου έρχόταν η φωνή του πουλιού και όλοι στραφήκαμε πρὸς τά εκεί. Παλιότερα δεν διανοούνταν κανείς να ψάξει να δει τό πουλί. Ήταν δεδομένο ήταν άόρατο ήταν η φερωτή ένσάρκωση της άένανης αναζήτησης. Τώρα κάτι άλλαξε. Ίσως φταίει και ο έρημότης κελαιδητής, που ήρθε πολύ κοντά. Πάνω από τά κεφάλια μας.

«Νά τος!», φώναξε ένας. Στρέψαμε τό βλέμμα και η καταστροφή συντελέστηκε. Ο άόρατος έγινε όρατός. Ή ιδέα έγινε όπτική εικόνα και όμολογώ, καθόλου κολακευτική. Όλόκληρος κόσμος που είχε άναπτύχθει γύρω από τον Γκιώνη γκρεμίζόταν και χανόταν με μία ματιά. Τό δύστυχο πουλί στεκόταν πάνω σ' ένα χοντρό κλαδί. Κατά διαστήματα, ρυθμικά άνοιγε τό στόμα του και ξεφώνιζε. Μιά φωνή χωρίς την άγωνία της αναζήτησης. Όστε αὐτός είναι ο θρύλος, ο μύθος, η ιστορία, ο έλέκληρος ο κόσμος της εποχής εκείνης! Όστε αυτό τό άδύναμο και άνευρο πουλί ήταν για μένα τόσα χρόνια ο άόρατος, δ' αϊώνιος αναζητητής, η ιδέα, όλα όσα τώρα συντρέδονταν.

Κάποιος από την παρέα είπε: «Σάν μπούφος μοιάζει». Και ο δάσκαλος της συντροφιάς διευκρίνισε: «Μά φυσικά, ο Γκιώνης μαζί με τον μπούφο άνήκουν στην ίδια οικογένεια, στίς "Γλαυκίδες"».

Άπομυθοποίηση λοιπόν και του Γκιώνη.

Γύρισα μόνος και σκεπτικός. Κοίταξα τον ούρανό, είχε βγεί τό φεγγάρι και βλέποντάς το, άσυναίσθητα σκέφθηκα: Και αὐτό έχει άπομυθοποιηθεί. Μήπως δεν έχει καρφωμένες επάνω του σημαίες και άλλα δείγματα ανθρώπινης δραστηριότητας; Ή ζωή μας σήμερα μοιάζει να έχει άπομυθοποιηθεί. Ίσως είναι καλύτερα έτσι, ίσως όχι. Ποιός ξέρει;

ΠΑΓΛΟΣ ΒΛΑΧΟΣ

(Από τη διηγηματική του Συλλογή «ΕΜΕΙΣ ΟΙ ΝΕΟΙ»)

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ

Κωνσταντίνου Παπαλέξη
Γεν. Γραμμ. Υπ'Υγειού Εργασίας
ΑΘΗΝΑ

Συγχαίρουμε θερμά για ανάληψη υπηλότερων καθηκόντων και ευχόμαστε επιτυχία έργου σας.
ΔΙΟΙΚ. ΣΥΛΛΟΓΟ ΣΥΛΛΟΓΟΥ
ΝΕΧΩΡΙΤΩΝ ΝΑΥΠΑΚΤΙΑΣ

Οι Νεχωρίτες, γεννημένοι και μεγαλώνοντες σε μία καιρία γεωγραφική περιοχή με αξιόλογη θρησκευτικοπνευματική παρουσία και θαυμαστή κλεφταρματολική παράδοση, έτρεξαν από τους πρώτους στο σάλπισμα της εθνεγερσίας. Καί αγωνίστηκαν τόν άγώνα τόν καλόν ως παλληκάρια ή μπουλουκιστές. Καί υπέμειναν τά παύεινα ως άμαχος πληθυσμός. Καί αξιώθηκαν, επί τέλους, νά ίδουν πατρίδα ελεύθερη.

Πέρασαν τά χρόνια. Οί 'Αγωνιστές πέθαναν, οί απόγονοι άδιαφόρησαν, τά «παλιά χαρτιά» γίνθηκαν προσανάμματα, τά προγονικά κειμήλια πετάχτηκαν στο σκατοχάντακο. Καί ή «μικρή ιστορία» του καθενός αγωνιστή ή σκεπάστηκε με τήν ταφόπετρα τής λησμονιάς ή κατάντησε, από στόμα σε στόμα, θρύλος καί ανέκδοτο. (Κάποιες εικαστικές «ιστορίες» έχω δημοσιεύσει στο Νεχωρίτη καί σε άλλα έντυπα).

'Αλλά κατά καλή τύχη διασώζονται στο 'Αρχείο 'Αγωνιστών τής 'Εθνικής Βιβλιοθήκης οί φάκελοι 14 Νεχωριτών με πιστοποιητικά καί λοιπά αποδεικτικά στοιχεία «τών αρχαίων εκδουλεύσεών» τους. 'Επίσης καί σε άλλα έγγραφα, δημοσιευμένα ή άδημοσίευτα, άνιχνεύονται ονόματα Νεχωριτών πού έδρασαν κατά τήν ιρωικήν εκείνην εποχή.

Μπορούμε, λοιπόν, νά μιλάμε γιά επώνυμη συμμετοχή καί συγκεκριμένη προσφορά τών προγόνων μας στο Μεγάλον 'Αγώνα. 'Η δράση τους, άτομική ή κοινοτική, θά ένταχθεί, κατ' ανάγκην, μέσα στά στενότερα ή ευρύτερα πλαίσια τών επαναστατικών γεγονότων.

1.— Κραβαρίτες φιλικοί.

Οί ζωηροί, τετραπέρατοι καί ανά τά πέρατα του κόσμου ταξιδευόμενοι Κραβαρίτες γρήγορα μυήθηκαν στο μυστικό τής Φιλικής 'Εταιρείας. Κάπου 15 ονόματα, μαρτυρημένα από έγγραφα πηγές, μάς είναι γνωστά. 'Από τους πρώτους ό Δαμιανός (Τσουνόπουλος), ήγούμενος Ι.Μ. 'Αγίου Δημητρίου, από τά Κουτουλίστια. Μυήθηκε τό 1818 στην Πόλη. 'Ενθέρμος καί δραστηριότατος άποστόλος τής Φιλικής. Πρωτοστάτησε στην επανάσταση τής Ναυπακτίας. Θά γίνει ολοκαύτωμα (μαζί με τόν επίσκοπο Ρωγών 'Ιωσήφ καί άλλους) στον 'Ανεμόμυλο του Μεσολογγίου (12 'Απριλίου 1826). Μυημένοι καί οί έπισημότεροι του τόπου μας: οί Κανναβαίοι καί Σωτηραίοι από τή Λομποτινά, ό Πιλάλας από τήν Κοζίτσα, οί Ξυδαίοι από τή Σίμου, οί Ροντηραίοι καί ό Πλατανιώτης από τόν Πλάτανο, ό Παπαευγέρος από τόν Πέρκο, ό Σιομάνης από τήν 'Αράχοδα, άλλοι.

Νά ήταν καί κάποιοι Νεχωρίτες φιλικός; Δέν τό ξέρουμε. Ξέρουμε όμως πώς στο πρώτο μπάμ! του πολέμου αντίδρασε πρόθυμο καί τρανόφωνο τό «παρών» τών Νεχωριτών. Τυχαίο καί αυθόρμητο καί ανεπάντητο; 'Η προμελετημένο καί προαποφασισμένο καί άναμενόμενο;

ΕΠΑΝΑΣΤΑΤΗΜΕΝΟ ΝΕΧΩΡΙ

2.— 'Η 'Επανάσταση στην 'Ανατολική Στερεά. Οί πρώτοι Νεχωρίτες άγωνιστές.

Σχεδόν σύγχρονα με τό Μοριά επαναστάτησε ή 'Ανατολική Στερεά. Στη Λειβαδιά κήρυξε τήν επανάσταση ό 'Αθανάσιος Διάκος. Στίς 29 Μαρτίου 1821 μπήκε στην πόλη, στίς 31 Μαρτίου πήρε τό κάστρο.

Στίς μάχες τής Λειβαδιάς με άρχηγό τό Διάκο έμφανίζονται καί οί πρώτοι Νεχωρίτες άγωνιστές. Είναι οί:

1) Κουδελάς Νικόλαος, «οπαδός ών, πρό τής επαναστάσεως, του άρχηγού Διάκου», «άμα ήχησεν ή σάλπιγξ του ιερού τής ανεξαρτησίας άγώνος έδραξεν τά όπλα», «παρευρέθη εις τάς μάχας Λεβαδιάς υπό τήν οδηγίαν του άειμνήστου Διάκου».

2) Μπέλλος Παναγιώτης. 3) Μπέλλος Δημήτριος, πατέρας καί γιός. 'Ο Παναγιώτης «μέ τόν υιόν του Δημήτριον, από τής άρχής τής ενάρξεως του ιερού άγώνος άναλαβών τά όπλα, ήκολούθησεν τό στρατιωτικόν στάδιον κατ' άρχάς με τόν άειμνήστον Διάκον εις τήν πρωτεύουσαν Λεβαδίαν κατά τών έντοπίων τουρκών».

4) Λάππας Παναγιώτης, είχεν υπηρετήσει στρατιωτικώς τήν πατρίδα υπέρ τής άπελευθερώσεως αυτής από τό 1821 υπό τήν οδηγίαν του άσιδίου Διάκου».

Στή μάχη τής 'Αλαμάνας, 23 'Απριλίου 1821, συναγωνίζονται με τό Διάκο οί Νεχωρίτες:

1) Κουδελάς Νικόλαος, «εις τόν ποταμόν 'Αλαμάνας, όπου σκοτώθηκε ό άρχηγός του».

2) Μπέλλος Παναγιώτης. 3) Μπέλλος Δημήτριος. 'Ο Παναγιώτης «δείξας άπαρδειγμάτιστον ζήλον καί άνδρείαν... ιδίως εις τόν πόλεμον τών Θερμοπυλών, όπου άφησε θύμα, μετά τό άειμνήστον Διάκου, εις τήν όρμήν τών έχθρών τόν υιόν του Δημήτριον».

('Ο Μπέλλος δέν άφησε απόγονους καί έτσι δέ συνεχίστηκε τ' όνομά του. Τό σπίτι του εκεί πού σήμερα του Γιανναραποστόλη. 'Από τό Μπέλλο πέρασε στον Παντολέοντα Τυροσοούτη - Χαβελέ καί άπ' αυτόν στο Γιανναράκη).

4) Λάππας Παναγιώτης, «παρευρέθη εις τήν φονικωτάτην μάχην εις Θερμοπύλας κατά του 'Ομέρ Βρυώνη, όπου ό άρχηγός του Διάκος έζωγρήθη παρά τών έχθρών».

5) Μάλλιος 'Ιωάννης, «παρευρέθη μετά του άρχηγού του Διάκου εις τήν μάχην 'Αλαμάνας».

Στό Χάνι τής Γραβιάς, 8 Μαΐου 1821, πολεμούν οί Νεχωρίτες:

1) Λάππας Παναγιώτης, «υπηρέτησεν με τό σωματίδιόν του υπό τήν οδηγίαν του 'Οδυσσεώς 'Ανδρούτσου, παρευρέθη εις τήν μάχην εις τό Χάνι τής Γραβιάς κατά του 'Ομέρ πασά Βρυώνη».

2) Μάλλιος 'Ιωάννης, «υπηρέτησεν υπό του 'Ανδρίτζου τόν υιόν 'Οδυσσεά, παρευρέθη εις

τήν μάχην Γραβιάς κατά του 'Ομέρ πασά Βρυώνη».

('Εδω θά πρέπει νά διευκρινισθεί πώς στο μνημείο τής Γραβιάς είναι χαραγμένα καί δυό γνώριμά μας ονόματα: Μάρος 'Αναστάσιος καί Φούρλας 'Ιωάννης, αλλά ό μέν πρώτος ήταν από τό Χόρμποδο τής Β. 'Ηπείρου, ό δέ δεύτερος, πιθανώτατα, από τούς Φουρλαίους τής Φθιώτιδας. 'Ο Λάππας καί ό Μάλλιος δέν αναγράφονται με τούς κλεισμένους στο Χάνι, ίσως νά 'μειναν με τούς απόξω. Βλ. Λάππα Τ., 'Οδυσσεάς 'Ανδρούτσος, σελ. 80—81).

Στή μάχη του 'Αιτού 'Υπάτης, τέλη Μαΐου 1821, σκοτώνεται ό: Λάππας Παναγιώτης, «παρευρέθη καί εις τήν μάχην 'Αιτού τής 'Υπάτης, όπου έφανεύθη παρά τών έχθρών μαχόμενος υπέρ πατρίδος».

Στή μάχη τών Βασιλικών, 26 Αυγούστου 1821, μάχονται οί Νεχωρίτες:

1) Κουδελάς Νικόλαος, «εις τήν πεισματώδη μάχην τών Βασιλικών κατά του σατράπου Μπαϊράμ».

2) Μπέλλος Παναγιώτης, «εις τήν μάχην Βασιλικά κατά του Μπαϊράμ πασά».

3) Μάλλιος 'Ιωάννης, «εις Βασιλικά κατά του 'Αμπάζ πασά».

'Ωστε πέντε Νεχωρίτες πήραν μέρος στίς πρώτες καί μεγάλες μάχες τής 'Ανατολικής Στερεάς. Καί στους πέντε οί δυό «πεσόντες»: ό νεαρός Μπέλλος Δημήτριος στην 'Αλαμάνα καί ό Λάππας Παναγιώτης στον 'Αιτό τής 'Υπάτης.

'Αλλά πέντε αναφέρονται ονομαστικά. Δέν άποκλείεται νά ήταν καί άλλοι. 'Η χήρα Μπέλλαινα λέει στην άναφορά της ότι ό άντρας της «έλαβε μεθ' έαυτού συγχωρίους, συγγενείς, αδελφούς καί, τό τιμαλφέστερον τών όλων, τόν υιόν του Δημήτριον καί άνέλαβε τόν άγώνα...».

«'Ως μπουλουκτής του Διάκου «φέρων μεθ' έαυτού στρατιώτας υπέρ τούς 50» έμφανίζεται ό Λάππας. Μπουλουκτής Ισχυρίζεται ότι χρημάτισε καί ό Κουδελάς (ό δέ αδελφός του Θεοδωής διαβαθμίστηκε επί Καποδίστρια πεντηκόνταρχος). 'Ο μπουλουκτής διάλεγε τά παλληκάρια του κυρίως ανάμεσα σε συγγενήδες, συγχωριανούς, συντοπίτες — άνθρώπους πού νά τούς ξέρει καί νά τόν ξέρουν καλά. Δέ μπορεί παρ'ά νά πολέμησαν καί άλλοι Νεχωρίτες στην 'Ανατολική Στερεά.

'Ισως ρωτήσετε: Πώς βρέθηκαν οί Νεχωρίτες στην 'Ανατολική Στερεά; Νά σ'άς άπαντήσω: Οί Νεχωρίτες τότε (κι ως τίς αρχές του αιώνα μας) ταξίδευαν στα μέρη τής Λειβαδιάς ως στοιβαχτάδες. Είχαν τίς γνωριμιές του, τίς φιλίες τους, τίς διασυνδέσεις τους, οικονομικές καί άλλες. 'Επί πλέον ό καπετάνιος τής Λειβαδιάς, ό Διάκος, (από τήν 'Αρτοτίνα) ήταν κοντοπατριώτης τών Κραβαριτών, τό πρωτοπαλλήκαρο του Διάκου ό Μπουσγός, ήταν Κραβαρίτης δηλ. «δικός άνθρωπος». Τί άλλο καλύτερο καί σιγουρότερο ήθελαν;

3.— 'Η 'Επανάσταση στην Δυτική Στερεά. Κι άλλοι Νεχωρίτες άγωνιστές.

Μέ κάποια καθυστέρηση (υπήρχαν σοβαροί λόγοι) έκδηλώθηκε ή 'Επανάσταση στη Δυτική Στερεά.

Δυό πρώιμα πολεμικά γεγονότα στον Αιτωλοακαρνανικό χώρο δέν είχαν συνέχεια. Τό πρώτο: 5 Μαρτίου (άλλοι τό χρονολογούν 5 Μαΐου) 1821 στη Σκάλα στο Μαυρομάτη, ό Μαρκής χτύπησε καί άρπάξε τήν τουρκική χρηματαποστολή (Τρικούπης, 1,259). Μάλλον «κλέφτικο» έπεισόδιο. Τό δεύτερο: 21 ή 22 Μαρτίου 1821 στο γεφύρι τής Τατάρνας ό 'Αντρούτσος χτύπησε τούς τούρκους, τούς ξαρμάτωσε, δέν τούς λήστεψε. Καθαρή επαναστατική πράξη. (Λάππα Τ. 'Ανδρούτσος, 72).

'Υπάρχει καί μία είδηση (διάδοση, πές) πώς τό Κράβαρι ήταν επαναστατημένο από 30 Μαρτίου 1821. Κάποιος Κωστ. Σα... (δυσανάγνωστο τό επώνυμο) γράφει, 30 Μαρτίου 1821, προς τόν αιγιώτη Α. Μεσσηνή, «προσκυνήτω»: «'Υπέρ πίστεως καί πατρίδος. Μέ τό ταπεινόν μου τήν φανερώω ότι βγήκα έως Κράβαρι καί τέλος πάντων Κράβαρι, Λιδωρίκι καί Μαλανδρίνο καί Σάλωνα έσηκώθηκαν εις τά όρματα καί οί τούρκοι του Λιδωρικού έπροσκύνησαν καί έδωκαν τ' όρματα. 'Αύριο άποκλούν τόν 'Επαχτον καί άν ήρθαν καράβια εις Πάτρας, ως έλθουν καί τά καράβια διά θαλάσσης καί τό χτυπήσουν καί είναι έλπίδα όγλήγορα να «πέσει» ('Αρχείο Μαυροκορδάτου, 1,31).

Γνωστό πώς ό Πανουργιάς μπήκε στα Σάλωνα 27 Μαρτίου, πώς ό Σκαλτσοδήμος ξεσήκωσε τό Λιδωρίκι καί τό Μαλανδρίνο 28 Μαρτίου, άλλ' είχε «σηκωθεί στ' όρματα» καί τό Κράβαρι 30 Μαρτίου; 'Η διάδοση μοιάζει με εύλογη (καί συγχωρεμένο) ψέμα, από κείνα πού, σκόπιμα ή άθέλητα, λέγονται καί ακούονται σε τέτοιες στιγμές.

Δέν ξέρουμε πού, πότε καί πώς άναψε τό τουφέκι στο Κράβαρι. Κρατεί ή άποψη πώς οί τούρκοι (δηλ. ό δερβέναγας με τή φρουρά του, μόνιμοι τούρκοι δέ φαίνεται νά κατοικούσαν) έφυγαν άτουφέκιστοι καί γίνηκε ρωμαϊκό δίχως νά ματώσει μύτη. (Τά μεγάλα δεινά θά 'ρθούν άργότερα).

Πάντως από 20 Μαΐου 1821 οί Κραβαρίτες, Βενέτικοι, 'Αποκουρίτες, κάπου τέσσερες χιλιάδες, με άρχηγούς τούς Γιώργο Πιλάλα, Θύμιο Ξύδη, Δαμιανό, Κανναβαίους, Διαμαντή Χορμόδα, Κώστα Σιαδήμα συμπράττουν με τόν έλληνικό στόλο στο «πλόκο 'Επάκτου». Συνεπώς είναι παραπλανητικά τά όσα γράφει ό δερβέναγας του Καρτελιού Νούρκας Σέρβανης, από Βραχώρι 23 Μαΐου 1821, προς τόν καπετάνιο του Βλοχού 'Αλεξάκη Βλαχόπουλο: «'Από τόν Μπεκήρ άγά Παπούλια έλαβα γράμμα, εις τό Κράβαρι καί Βενέτικον ήσυχία είναι. Σήμερα του ήρθε τό γράμμα...» (Κόκκινος, 2,312). 'Ο δερβένα-

γας Κραβάρων καί 'Αποκούρου Ταχέρ Παπούλιας θά είχε από μέρες πρίν καταφύγει στο Βραχώρι.

Σωστά, νομίζω, γράφει ό Λουκόπουλος: «'Αμα κατάλαβε τά στενά ό καλός μας ό ντερβέναγας, τράβηξε γιά τό Βραχώρι όπου ήταν καί ό Νούρκας. 'Αρβανιτάδες αυτοί καί οί καθαυτοί τούρκοι είχαν έρθει σε τούτη τήν πόλη καί περίμεναν νά ίδούν, τί θά γίνει με τήν επανάσταση πού άρχισε. Τούρκος λοιπόν δέ δλόγαγε, πού λέει ό λόγος, στα Κράβαρι, όντας άρχισε ή επανάσταση στη Ρούμελη» (Λουκοπούλου Δ., 'Ανδρίτσος Σαφάκας, 15).

Τό τρίτο δεκαήμερο του Μαΐου έχει επαναστατήσει όλη ή Δυτική 'Ελλάδα. Οί Τούρκοι, τρομαγμένοι, τρέχουν ν' ασφαλίστουν στο Βραχώρι. «Τό όχυρωμένο 'Αγρίνιο ήταν γιά τή Δυτική Στερεά 'Ελλάδα, ό τι Τριπολιτσά γιά τήν Πελοπόννησο» (Βακαλόπουλος, 5,446). Οί όπλαρχηγοί Μαρκής, Ραζηκότσικας, Βλαχόπουλος, Γρίβας, Βαρνακιώτης, καί άλλοι, κινούνται προς Βραχώρι - Ζαπάντι, οί Γιολδασαίοι προς Καρπενήσι, ό Τσόγκας με τούς Λευκαδίτες χτυπά τήν Πλαγιά καί τόν Τεκέ, ό 'Ισκος πιάνει τό Μακρυνόρος.

Οί προσπάθειες νά κυριευθούν τό Καστέλι καί ό 'Επαχτος απέτυχαν. Καί χάθηκαν δυό λαμπρά παλληκάρια: ό καπετάνιος του Βενέτικου Διαμαντής Χορμόδας ('Αντίρριο 6 'Ιουν.) καί ό μπουρλοτιέρης Γιώργης 'Ανεμογιάννης ό Παξινός (Ναύπακτος 10 'Ιουν.). Τραυματίστηκαν καί δυό άρχηγοί: ό ήγούμενος Δαμιανός στ' 'Αντίρριο καί ό Θύμιος Ξύδης στη Ναύπακτο.

Δέν έχουμε συγκεκριμένα στοιχεία πόσοι καί ποιοί Νεχωρίτες ήταν στίς συγκρούσεις αυτές. 'Ο Βλάχος 'Αθανάσιος φέρεται νά υπηρετεί έξ άρχής υπό τόν Πιλάλα, αλλά δέ σημειώνεται ρητώς άν πολέμησε στη Ναύπακτο - 'Αντίρριο.

Τό 'Αγρίνιο καί Ζαπάντι, πάρθηκαν μετά σκληρότατον άγώνα. Τό 'Αγρίνιο έπεσε 6 'Ιουνίου, τό Ζαπάντι 26 'Ιουλίου. Στο 'Αγρίνιο πολέμησαν οί Νεχωρίτες:

1) Γεωργαντάς 'Αντώνιος (ό Σκούτας), «υπό τόν όπλαρχηγόν Κωνσταντίνον Σερέτην (Γιολδάσην) παρευρέθη εις τήν μάχην 'Αγρινίου κατά τών έντοπίων τούρκων».

2) Γεωργαντάς Κωνσταντίνος (ό Σιταρήθρας), «υπό τόν Δημήτριον Μαρκήν παρευρέθη εις... 'Αγρίνιον κατά τών έντοπίων τούρκων».

Οί ένέργειες στην Εύρυτανία άμφιταλαντεύθηκαν. 'Αποκλεισμός Καρπενησιού (2 'Ιουν.), μάχη στον Τέρνο (;), ήττα στα Καγκέλια του Βελουχιού (19 'Ιουν.), πυρπόληση του Καρπενησιού (20 'Ιουν.), νίκη στη Μπιάρρα (21 'Ιουν.), φυγή τών τούρκων (7 'Ιουλ.).

Λίγα λόγια γιά τή μάχη του Τέρνου, τήν πλησιέστερη προς τό Νεχώρι μάχη. Στο 'Αγρίνιο, ενώ ή κατάσταση γιά τούς πολιορκημένους (ντόπιους Τούρκους καί 'Αρβανίτες του δερβέναγα) πήγαινε από τό κακό στο χειρότερο, ό Νούρκας ήρθε σε συνεννόηση με τούς

ΜΙΑ ΝΥΧΤΑ ΣΤΟΥΣ ΑΙΩΝΕΣ

Συνέχεια από την σελ. 1

νόμω; Γιατί φωτίστηκε τόσο πολύ τούτη η νύχτα μ' ένα ολόλαμπρο παράξενο αστέρι, κι ανοίχτηκαν τα ουράνια κι ανεβοκατεβαίνουν οι κάτοικοί της, οι άγγελοι; Τι σημαίνει τούτη η μουσική, που η γλύκα της μαγεύει φύση, ζώα κι ανθρώπους; Γιατί τούτος ο άγγελος ξεκώδνει απ' το χορό των άλλων και πετάει γρηγορότερα; Νάτος! Φτάνει και κάτω στη γωνιά του βράχου, μπροστά στο στόμα της σπηλιάς, διπλώνει τα φτερά του, και με την απλή σαν χάζι φωνή του, ξυπνάει τους βοσκούς: «Μη φοβείσθε, ιδού γαρ ευαγγελίζομαι υμίν χαράν μεγάλην, ήτις έστι παντί τω λαώ, ότι ετέχθη υμίν σήμερον Σωτήρ, ος εστί Χριστός Κύριος, εν πόλει Δαυίδ». Μη τροπάζετε, καλοί μου τσοπάνηδες, γιατί αυτή τη στιγμή, σας φέρνω ένα χαρούμενο μήνυμα, ένα άγγελμα μοναδικό μέσ' τους αιώνες, που ανήκει και σ' ολόκληρο το κόσμο. Τούτη τη στιγμή, γεννήθηκε ο Σωτήρας σας! Ο μεγάλος Λυτρωτής σας! Ο Κύριος και Χριστός μέσ' στην πόλη του Δαυίδ. Και τους συσταίνει να πάνε στη σπηλιά να προσκυνήσουν το νεογέννητο βρέφος. Στη γέννησή του, απόψε κιόλας, επιστρατεύτηκαν ουράνιος και γη, ουράνια κι επίγεια φαινόμενα, που συγκλονίζουν ολόκληρο τον τόπο.

Απ' όλα τούτα τα περιεργα και τα υπερφυσικά, αυτή τη νύχτα φαίνεται ολόφανερο στ' ανθρώπινα τα μάτια, πως τούτο το συμβάν δεν σημαίνει μια γέννηση απλή, μια γέννηση κάποιου μικρού κοινού παιδιού, που το βάζει κλαψουρίζοντας η μάνα του στην κούνια. Απόψε γεννήθηκε ένα άλλο παιδί, ένας γιός μονογενής, ο Γιός του ανθρώπου. Απόψε γεννήθηκε ο αγέννητος, το μοναδικό παιδί του Θεού. Μέσ' στο σπίτι των αλόγων γεννήθηκε ο Σωτήρας και Λυτρωτής.

Έτσι είπε ο άγγελος στους τσοπάνηδες. Οι άνθρωποι, χρόνια και αιώνες, περίμεναν το θείο γεγονός, την αποψινή γέννηση. Το κακό είχε σωριασθή πολύ στον κόσμο, το ένα πάνω στο άλλο, που δεν μπορούσε άλλο να σταθεί απ' τον βαρύ τον όγκο. Είχε κομπιάσει τους ανθρώπους στις κόρδες του λαϊμού κι απειλούσε να τους κόψει την ανάσα και να τους σβύσει τη ζωή. Κανένας δεν μπορούσε ν' ανακαίσει την ορμή του, και να κόψει τους πλοκάμους του, που απλώνονταν σφίγγοντας τα ανθρώπινα κορμιά και τα παρέλυε και τα νάρκωνε μπροστά του. Όλα ήτανε συντρίμια τσαλαπατημένα κι αποκαυνωμένα απ' το τρανό θεριό, την αμαρτία, που ξεχείλιζε κι ο θρώμα της κι έφτασε ως τον ουρανό.

Κάποιοι άνθρωποι σοφοί, στη Ρώμη, μπόρεσαν για λίγο να σηκώσουν το κεφάλι τους και να φωνάξουν, πως κανένας δεν μπορούσε να σταθή ενάντια σε τούτο το χιλιόκεφαλο κακό, παρά μονάχα Ένας που θα 'ρχότανε απ' την ανατολή, ένας Θεός μέσ' απ' τους άλλους τους Θεούς. Το ίδιο είχαν κι οι Έλληνες σοφοί. Το όμοιο έλεγε κι ο λαός του Ισραήλ, πως περίμενε τον Μεσσία, τον αναμενόμενο Βασιλιά, που θα τους λύτρωνε απ' την τυραννία του κακού και θα τους λευτέρωνε απ' τη σκλαβιά. Περίμεναν να 'ρθει ο γιός του Θεού, ο προσδοκώμενος Μεσσίας, που θα 'σώζε το ξεπεσμένο κι επαναστατημένο δημιούργημα, το ανθρώπινο γένος.

Αυτών λοιπόν, τον Γιο του Θεού, που ανέμενε η ανθρωπότητα ολάκερη, φιλοξενεί απόψε η σπηλιά στη φάτνη της. Μ' ανθρώπινη μορφή και σάρκα, ανακλίνεται μέσ' στη φάτνη ο κλίνας τους ουρανοί, και χωράει μέσ' στο σταύλο ο ακώρητος, που 'πλασε τον κόσμο, μαζί με τους ανθρώπους του. Σε μια σπηλιά φτωχική και περιφρονημένη γεννιέται ο Λυτρωτής του κόσμου, ταπεινός, άσημος κι απλός, δίχως θόρυβο και σάλιο, δίχως θουπητό και προυπαντήσεις, αλλ' ήρεμα κι ήσυχα, έτσι όπως έρχονται όλα τα θεία γεγονότα. Γεννιέται στη σπηλιά, που το άσημο και το απλό φιλοξενείται, η ίδια η θεότητα κλεισμένη στο Βηθλεεμτικό το βρέφος. Γεννιέται απόψε η θεία Βασιλεία, που θα ζήσει αιώνια, ατελεύτητα, ταπεινομένη μέσα σ' ένα ανθρώπινο φύραμα, που θα καθαρίσει τη θρωμερή και μουχλιασμένη γη κι όλες τις ανθρώπινες καρδιές, που τις σαράκωνε και τις ασιαικώφωσε το κακό κι η αμαρτία, και θα στεριώσει μέσα τους το θρόνο της. Κι ήρθε Αυτός απόψε απάνω από ψηλά σαν μικρό παιδί απ' την Παρθένα τη Μαρία, που πάνω της φτερούγισε το Άγιο Πνεύμα.

Έπρεπε ο ίδιος ο Θεός με ανθρώπινη μορφή να γίνει άνθρωπος, για να σώσει τους ανθρώπους. Να πάρει τη δικιά τους τη μορφή, την ανθρώπινη τη σάρκα, να περπατήσει ανάμεσά τους, να τους μιλήσει στην ίδια γλώσσα τους, να τους κοιτάζει με τα όμοια τα ανθρώπινα τα μάτια, να τους ακούσει και να τον ακούσουν, να τους διδάξει την αλήθεια, που δεν την άκουσαν, ούτε με τους προφήτες ούτε με τον Νόμο, να τους ξεκολήσει απ' το βούρκο του κακού. Να τους λυτρώσει απ' τις αμαρτίες, να τις φορτωθεί Αυτός, για να τις ξεφορτωθούν οι άνθρωποι. Είχε ξανάρθει ο Θεός, μα όχι σαν άνθρωπος, αλλά σαν Θεός μέσ' στ' αστραπόβροντα του Θεοβάδιστου Σινά, και παρέδωσε γραμμένο το Νόμο στον πρώτο προφήτη του Ισραήλ, το Μωυσή. Κι ύστερα συνέχισε να δίνει τις εντολές και συμβουλές Του, με

ΕΠΑΝΑΣΤΑΤΗΜΕΝΟ ΝΕΧΩΡΙ

Συνέχεια από την σελ. 3

Έλληνες καπεταναίους νά τον αφήσουν νά φύγει με τη φρουρά του. Παρά τὰ συμφωνήματα, ξεγύγνωσε τούς μπέδες καί τούς Έβραίους (τό Βραχώρι είχε πολλούς Έβραίους), απ' ό,τι πολύτιμο είδος καί χρήματα είχαν καί τό 'σκάσε κρυφά τη νύχτα. «Ο Νούρκας άνέβη δρομαίως την έπαρχίαν Καρπενησίου, προθέμενος νά μεταβή εις Πατρασίκι» (Τρικούτης, 1,266). Πήρε δηλ. τό μεγαλόδρομο (ντερβένι): Βραχώρι - Κεφαλόδρυσσ - Φιδάκια - Κόνισκα - Πλατάνι - Τέρνος καί θά συνέχιζε πρὸς Φθιώτιδα. Αλλά στὸν Τέρνο τοῦ ἔστησαν ἐνέδρα οἱ Γιολδασαῖοι, ἔγκαιρα εἰδοποιημένοι. Ἡ σύγκρουση ὑπῆρξε σφοδρότατη. Οἱ Ἀρβανίτες πολέμησαν με πείσμα νά διαβούν. Πολλοὶ σκοτώθηκαν, ἄλλοι πιάστηκαν αἰ-

χμάλωτοι. Αἰχμαλωτίστηκε κι ὁ ἴδιος ὁ Νούρκας. Τ' ἄρματα καί τὰ ληστεμένα τὰ πήραν οἱ νικητές. Κατὰ τὴν παράδοση «τὰ φλουριά τὰ μέρασαν με τό τάσι», τόσα πολλά ἦταν.

Ἡ μάχη πρέπει νά 'γινε κατὰ τὰ τέλη Μαΐου ἢ στο πρῶτο δεκάημερο τοῦ Ἰουνίου 1821. Ἡ θέση λέγεται ἀκόμα: «Στὴ Σκάλα τοῦ Νούρκου».

Στὴν Εὐρυτανία πολέμησαν με τούς Γιολδασαῖους καί Νεχωρίτες. Σέ μίαν ἐνθύμηση - μαρτυρία διαβάζουμε: «Κατὰ τό 'αῤκα' (1821) ἔτος τό σωτήριον, τῇ 2α Ἰουνίου, ἐν ἡμέρᾳ Πέμπτῃ ἐπολιορκήθησαν καί οἱ ἐν Καρπενησίῳ Ἀγαρηνοὶ ὁμοῦ καί ὁ ἐκ Τομορίου τῆς Ἀλβανίας Χασάν Τομορίτζας, μετὰ πενήνκοντα ἑαυτοῦ στρατιωτῶν, ὑπὸ τῶν ἐγχωρίων ἡμετέρων στρατηγῶν, τούτεστι τοῦ καπετάν Γιαννάκη (:Γιολδασαῖος), τοῦ τε Ἀραπογιάννη Συκά καί τοῦ Γιάννη Μπράσκα καί κοινῶς ὑπὸ πάντων τῶν ἐπαρχιωτῶν χριστιανῶν καί πολλῶν ἄλλων πλησιοχώρων, οἷον Κραβαριτῶν, Βαλτινῶν καί ἐτέρων» (Καρασμάνη Λ. Ἱστορικαὶ Εὐρυτανικαὶ Σελίδες, σελ. 89). Ἀνάμεσα στοὺς Κραβαρίτες καί οἱ Νεχωρίτες:

1) Κατσαούνης Δημήτριος (ὁ Λαζοδημος), «ὑπὸ τὸν Ἰωάννην Γιολδασῶν παρευρέθη μετ' αὐτοῦ... εἰς τὸν ἀποκλεισμόν τοῦ Καρπενησίου κατὰ τοῦ Μπανοῦ Σέρβανη».

2) Κατσαούνης Χρῖστος, ἀδελφός τοῦ Δήμου, «ὑπὸ τὸν Ἰωάννην Γιολδασῶν παρευρέθη εἰς τὸν ἀποκλεισμόν τοῦ Καρπενησίου».

3) Ρίζος ἢ Μάρος Δημήτριος «ὑπὸ τὸν Ἰωάννην Γιολδασῶν παρευρέθη εἰς τὸν ἀποκλεισμόν τοῦ Καρπενησίου, εἰς Τέρνον Καρπενησίου, κατὰ τοῦ Μπανοῦ Σέρβανη».

ΕΝΑΣ ΖΩΓΡΑΦΟΣ ΜΕΤΕΥ ΜΑΣ

Συνέχεια από την σελ. 1

νας ωραίος ζωγραφικός πίνακας προσφέρει πλάγματι απόλαυση.

Ο Χρῖστος ἔχει κάνει πολλοὺς αξιόλογους πίνακες. Πάρα πολλοὶ θοῖσκονται σε σημαντικὲς συλλογές. Δεν ἔχει ὅμως ἐξαντλήσει τις δυνατότητές του. Περιμένουμε ἀκόμα κι ἄλλα. Καί εἶναι βέβαιο ὅτι θὰ τα προσφέρει καὶ θὰ προχωρήσει με τὸ ἴδιο κέφι καὶ τὴν ἴδια ἀπόδοσιν, γιὰ τὸν ἴδιο καὶ ὅλον. Σίγουρα αὐτὴ πον θὰ βρεῖ κερδομένη θάνατι ἡ ζωγραφική.

Τὸν το ευχόμεστε οἱ φίλοι του, οἱ συγχωριανοὶ του.

Π. ΒΛΑΧΟΣ

τη βροντερή και πύρινη φωνή του Ησαΐα, με την αυστηρή και χαλύβδινη φωνή του Ιεζεκιήλ, με τη λυπητερή του Ιερεμία, με την αμείλικτη του Μαλαχία, με την προφητική φωνή του Δαυιήλ.

Δεν την άκουσε όμως τη θεϊκή φωνή ο λαός του Ισραήλ, και τώρα ο Θεός γίνεται άνθρωπος κι έρχεται για να σώσει τους ανθρώπους.

Πέρα απ' την υπερφυσική και μυστηριώδη τούτη γέννηση, εκτυλίσσονται φυσικά τα γεγονότα με μια προσκύνηση των ποιμένων, μ' ένα ξεκίνημα των Μάγων απ' την ανατολή, από εκεί που θγαίνει ο ήλιος, για να 'ρθούν να προσκυνήσουν τον μόλις «ανατελλάντα Ήλιον», το νέο βουσιλιά, που χρόνια και χρόνια τώρα, όλο και περίμεναν. Γιατί πραγματικά, τη νύχτα τούτη γεννήθηκε ο δυνατός Βασιλιάς, όχι όμως της γης ετούτης, αλλά του ουρανού με ουράνια Βασιλεία, που την έσπασε κατόπι κι εδώ στη γη κι έδειξε στις άλλες βασιλείες κι αυτοκρατορίες και σ' όλες τις ανθρώπινες δυνάμεις, ότι δεν αξίζουνε τίποτα μπροστά στη δική του Βασιλεία και στη δική του δύναμη. Γιατί εκείνες κτίζονται σε τούτη τη γη, την υλική και ψεύτικη, με τα σύνεργα τ' ανθρώπινα, τα υλικά, και πολλές φορές, με τα σύνεργα του κακού. Ενώ ετούτη θα χτιστεί μ' ανθρώπινες καρδιές πάνω στην αφθαρσία και την αιωνιότητα, με τα ΑΝΑΛΛΟΙΩΤΑ θεία σύνεργα και με χτίστη το νεογέννητο βρέφος — τον Ιησού!

Νύχτα γεμάτη θαύματα, νύχτα σπαρμένη μάγια!... Νύχτα που φέρνει την πολυπόθητη ημέρα.

Ένα σκοτάδι που γεννάει το φως, μια λάμψη στους αιώνες. Η γη ανασκίρτάει παράφορα κι ο ουρανός ξεκλειδώνει τις αμπάρες του, ρίχνεται έξω, κι ορμάει κι αγκαλιάζει τη γη. Ένα γιοφύρι φκιαγμένο από ταπεινώση, ενώνει τα ουράνια με τα επίγεια κι απάνω του κατεβαίνει ο Λυτρωτής του κόσμου. Ο Γιός του Θεού κατεβαίνει σαν άνθρωπος για τους ανθρώπους. Ο Θεός έρχεται μονάχος του στη γη και μπαίνει στην Ιστορία.

ΠΑΝΤΕΛΗΣ ΠΑΠΑΧΡΗΣΤΟΥ

4) Φούρλας Φώτιος τοῦ Δημητρίου, «ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν τοῦ Γιαννάκη Γιολδασῶν παρευρέθη, εἰς τὰς μάχας Καρπενησίου, Καγκελιῶν...».

(Στὴν ἀπὸ 15)6)1865 αἵτησή του λέει πὼς κατὰγεται ἀπὸ τὴν Ἀράχοβα τοῦ Κραβάρου καὶ κατοκεῖ στὴ Γραμματικὴ Μακρυνείας).

5) Χολέβας Ἰωάννης, «ὑπὸ τὸν Ἰωάννην Γιολδασῶν παρευρέθη μετ' αὐτοῦ εἰς τὸν ἀποκλεισμόν τοῦ Καρπενησίου κατὰ τοῦ Μπανοῦ Σέρβανη».

Στὸ Μακρυνόρος τουρκικὰ στρατεύματα ὑπὸ τὸν Ἰσμάηλ πασά Πλιάσα, κατεβαίνοντας νά καταπνίξουν τὴν ἐπανάστασιν, ἀποκρούστηκαν ἐπιτυχῶς. (27 Μαΐου καὶ 17 Ἰουνίου) ἀπὸ τοὺς δικούς μας.

Ἔτσι ἀπὸ τὸν Ἰούλιο 1821 καὶ ἐπὶ δεκαπέντε μῆνες ἄνεμος ἐλευθερίας ἔπνεε ἀπ' ἄκρην σ' ἄκρην τῆς Αἰτωλοακαρνανικῆς (καὶ Εὐρυτανικῆς) γῆς. Οἱ Τούρκοι κρατοῦσαν (καὶ θὰ τὰ κρατήσουν ὡς τὴ λήξῃ τοῦ Ἀγῶνα) μόνο τὰ κάστρα Βόνιτσας, Ἀντιρρίου καὶ Ναυπάκτου).

ΣΥΝΕΧΙΖΕΤΑΙ

ΔΗΜ.Β. ΦΟΥΡΛΑΣ

ΤΡΑΠΕΖΑ ΑΙΜΑΤΟΣ

Το Διοικητικό Συμβούλιο αφού εκτίμησε, πρώτον ότι ο βασικότερος σκοπός του Σχ. λόγου μας είναι η αλληλεγγύη και η βοήθεια μεταξύ των μελών του καθώς και η βοήθεια προς τους συγχωριανούς που έχουν ανάγκη και δεύτερον ότι η προσφορά αίματος ισοδυναμεί με προσφορά ζωής, σκέφτηκε να οργανώσει Τράπεζα αίματος.

Η Τράπεζα αίματος θα συσταθεί με προσφορά των μελών του και για τις ανάγκες των ίδιων —οικογενειακών και των συγχωριανών.

Το Δ.Σ. μελετά τον τρόπο σύστασης της Τράπεζας αίματος και πιστεύει πως στην προσεχή Γενική Συνέλευση θα είναι έτοιμο να την εισηγηθεί με όλες τις λεπτομέρειές της, ώστε να γίνει, πραγματικά, ένας χρήσιμος και επικερδής διάλογος και να ληφθούν, τυχόν, απαραίτητες αποφάσεις.

Την αναγκαιότητα και τη χρησιμότητα της Τράπεζας αίματος, πιστεύουμε, πως θα υιοθετήσουν οι ειδικοί συγχωριανοί μας επιστήμονες και θα συμβάλουν, αποφασιστικά, για την επιτυχία της.

Το Δ.Σ., σε πρώτη φάση, δημοσιεύει στο σημερινό φύλλο του «ΝΕΧΩΡΙΤΗ» άρθρο του επίκουρου Καθηγητή παιδιατρικής και Διευθυντή του Κέντρου Δηλητηριάσεων και εκλεκτού συγχωριανού μας κ. Παύλου Βλάχου, τον οποίο και ευχαριστούμε.

Το Διοικητικό Συμβούλιο.

ΕΝΗΜΕΡΩΣΤΕ ΜΑΣ
ΔΕΝ ΕΧΕΤΕ
ΕΠΙΒΑΡΥΝΣΗ